

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ОДЕЩИНИ

**інформаційний огляд за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами**

Випуск 5 (травень 2021 р.)

Бібліотечна справа

6 травня у головному читальному залі ОННБ відбулася презентація книжки «Истории, которые останутся с нами...» і творча зустріч з її авторкою Вікторією Коритнянською.

16 травня в Одеській Національній науковій бібліотеці відбулося 4-е відкриття літнього читального залу «Liteга». Для гостей була підготовлена програма: «поетична година» – вірші читали учасники студії «Колектив поетів Одеси – міста Літератури ЮНЕСКО», був підготовлений маленький джазовий концерт, проведені екскурсії по бібліотеці.

21-23 травня, на відзначення знаменної події національного державотворення – 30-ї річниці незалежності України, під егідою Міністерства культури та інформаційної політики України, за підтримки Одеської обласної державної адміністрації, Одеської обласної ради, Одеської міської ради, у співпраці з Українським інститутом книги, Всеукраїнською громадською організацією «Українська бібліотечна асоціація», Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів, Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» та Одеська національна наукова бібліотека провели Інтелект-форум-2021, у рамках якого відбулися XXII Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині» та III ОдесаБібліоСаміт – програма професійного спілкування для працівників бібліотек, музеїв та архівів. Метою заходу є сприяння реалізації прав громадян на користування культурними досягненнями, промоція та репрезентація сучасної української книги, виховання культури читання на кращих зразках вітчизняної та світової літератури в українському перекладі, створення сприятливих умов для розвитку книговидавничої справи в Україні, утвердження та популяризація державної мови. Цьогоріч у виставці-форумі взяли участь близько 60 провідних видавництв України, які представляли в Одесі свій доробок. Відбулися творчі зустрічі з відомими українськими авторами: Ірен Роздобудько, Андрієм Кокотюхою, Мирославом Дочинцем, Володимиром Рутківським та іншими видатними вітчизняними та зарубіжними авторами. У онлайн-форматі відбулися творчі зустрічі з лауреаткою літературної премії «Ніке», Міжнародної Букерівської премії та Нобелівської премії за 2018 рік Ольгою Токарчук (Польща), письменником і журналістом Михайлом Трайстою (Румунія), поетом і письменником, генеральним директором Національної парламентської бібліотеки Грузії Гіоргі Кекелідзе. За традицією, кращі книжкові новинки та видавничі проекти 2020-2021рр. були

відзначені дипломами оргкомітету за підсумками книжкового конкурсу «Краща книга виставки-форуму «Українська книга на Одещині» – 2021».

22 травня у рамках XXII Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» у відділі міжнародних проєктів ОННБ відбулася презентація монографії «Едуардс Борис Вільямович. Життєпис. Хронологія; Альбом-каталог. Виставки». Представляв її автор – Володимир Кудлач. Також демонструвався мультимедійний ряд, присвячений основним віхам життя і творчості видатного українського скульптура та академіка.

28 травня Одеська обласна бібліотека для юнацтва підготувала дивовижну онлайн-подію – «Моцарт в сучасному Нью-Йорку». Запрошували всіх бажаючих на віртуальну прогулянку по Нью-Йорку разом з Моцартом, Доржи Бату і Юлією Городецькою. Гостей чекала вигадка, реальні і дуже цікаві факти про життя і творчість Моцарта, детективний сюжет і роздуми про сенс життя, секрети створення книги.

В Одеській національній науковій бібліотеці відбулася презентація нової книги-альбому «Історія та легенди одеського Пасажу». Це четверте дослідницьке видання авторів проєкту «Стара Одеса в фотографіях», створене за сприяння ОННБ і Державного архіву Одеської області.

У Павлівській сільській бібліотеці в День слов'янської писемності і культури відбулося свято – «Мандрівка у країну писемності». В літературній подорожі взяли участь читачі – учні Павлівської початкової школи, директор школи та педагоги.

Духовно-релігійне життя

16 травня в м. Кілія до головного православного жіночого свята, День Дружин-мироносиць, відбулася церемонія нагородження жінок року – за версією Кілійського благочиння. Ініціатором проведення конкурсу став благочинний Кілійського округу протоієрей Михайло Павлишин за підтримки Кілійського відділу культури і туризму. Так, було представлено 6 номінацій, в більшості з яких було відразу кілька переможців. Святковий настрій створювали солісти Будинку культури, а також ансамбль Кілійської школи мистецтв. В кінці концерту, всім присутнім представницям прекрасної статі були вручені квіти та шоколадки.

29 травня в Римсько-католицькому кафедральному соборі Одеси відбувся Весняний концерт дитячого хору «Перлини Одеси». Ангельські дитячі голоси пролунали під білосніжними сводами старовинного собору. У програмі: вічна класика, сучасна музика та твори українських композиторів.

У селі Кучурган Роздільнянського району Одеської області, силами місцевої парафії храму Української Православної Церкви, розпочато капітальний ремонт будівлі каплиці, яка названа на честь Святої Блаженної Ксенії Петербурзької. Каплиця побудована у дороги Р33, яка з'єднує село Кучурган і Роздільну.

Кіномистецтво

16 травня в Зеленому театрі стартував кіномарафон. Тут показали короткометражки «100 фільмів за 100 хвилин». Уже вдев'яте зібрали нові фільми, які в звичайному житті навряд чи коли б зустрілися.

17 травня в Зеленому театрі відбувся благодійний кінопоказ на підтримку Діми Свічинського. Тут влаштували великий благодійний кінопоказ документального кулінарного тревел фільму «Борщ. Секретний інгредієнт». Тримісячному Дімі поставили страшний діагноз – спінальна м'язова атрофія (СМА). Для порятунку малюка необхідно зібрати 2,3 млн. грн. Показ відбувся за ініціативи Громадської організації «Культпросвіт» та за підтримки Зеленого театру.

З 21 по 26 травня в кінотеатрі «Сінема Сіті» стартували покази ретроспективної кінопрограми «Французька весна в Україні – 2021». Цього року програма називається «Вона створює кіно». Підбірка складається з шести найкращих фільмів останніх років, знятих французькими жінками-режисерами. «Французька весна в Україні» – щорічний фестиваль, який відбувається завдяки спільній роботі Посольства Франції в Україні, Французького інституту в Україні та мережі закладів «Альянс Франсез».

28 травня в Одесі стартував фестиваль сучасного кіно для дітей. На цей раз частину фільмів можна було побачити в кінотеатрі Сінема Сіті з 28 травня по 2 червня, а частину – онлайн з 28 травня по 6 червня на сайті online.childrenkinofest.com. У конкурсну програму традиційно увійшли сім дитячих фільмів, відібраних на найбільших європейських кінофорумах. З них глядачі оберуть переможця. Фільмом-відкриттям Чілдрен кінофесту в кінотеатрах стала фантастична анімаційна стрічка Анатолія Лавренишина «Віктор Робот», яка в програмі цього року представила Україну. Картина вже відзначена Призом глядацьких симпатій Одеського міжнародного кінофестивалю і Премією «Кіноколо». В кінотеатрах були продемонстровані ще три картини з конкурсної програми. Серед них – зазначена Баварською і Німецькою кінопреміями сімейна історична драма «Як Гітлер украв рожевого кролика». В рамках Чілдрен кінофесту також було показано (в кінотеатрах і онлайн) двадцять фільмів-фіналістів V конкурсу короткометражних фільмів, знятих дітьми. За традицією, переможців визначить журі українських кінематографістів – режисер-постановник фантастичного анімаційного фільму «Віктор Робот» Анатолій Лавренишин, режисер драми «Додому» Наріман Алієв і письменниця, режиссерка документального хіта «Земля блакитна, ніби апельсин» Ірина Цілик. Глядачам показу також запропонували проголосувати і вибрати переможця в номінації «Приз глядацьких симпатій». Місія Чілдрен кінофестивалю – розвивати в Україні традицію спільних сімейних переглядів кіно і залучати дітей до створення кінофільмів.

У Зеленому театрі показали фільми легендарного Девіда Лінча. Цього року сценаристу, режисеру і майстру сюрреалізму Девіду Лінчу виповнилося 75 років. На честь ювілею режисера, в Зеленому театрі вперше пройшла ретроспектива Лінча. Під відкритим небом показали «Малхолланд Драйв», «Синій оксамит» і «Дикі серцем». Покази організовані спільно з фестивалем американського кіно «Незалежність». За роки в кіно Лінч зібрав свою фан базу завдяки авторському стилю, метафоричним образам, містицизму і емоційної подачі. Успіх автора пояснюється його постійним бажанням пробувати і створювати нове: починаючи від класичних робіт і до сатиричних короткометражок.

Клуби. Парки. Зоопарк

15 травня в Одеському зоопарку відбулося свято «Зооквест». Гостей свята зустрічали ведучі-аніматори в костюмах тигра і мавпи. Ведучі за допомогою конкурсів та ігор вчили дітей дбайливо ставитися до тварин. На святі кожен охочий зміг перевіритися в улюблену тварину за допомогою аквагриму. Всі діти отримали подарунки. В кінці свята гості взяли участь в показовому годуванні екзотичних тварин – індійського слона і зелених мавп.

22 і 23 травня в парку ім. Горького стартував літній сезон – тут відбувся «Полуничний вікенд». Це сімейне свято з ароматом полуниці. Формат фестивалю – сімейний пікнік в парку, де буде цікаво і дорослим, і дітям. Підготували концертну програму за участю юних обдарувань, веселу анімацію для дітей, шоу, конкурси, вікторини, призи та подарунки, влаштували показ суконь від одеських дизайнерів в полуничних відтінках. У зоні краси студенти Одеського коледжу технологій заплітали коси всім бажаючим дівчаткам. Студенти ОНАХТ розповідали як правильно доглядати за полуницею, консервувати її і провели дегустації. У кулінарній зоні можна було продегустувати полуничне смузі і морозиво. А на сцені відбулося кріо-шоу, де творили чудеса із замороженої полуниці.

29 травня в Одеському звіринці відбулося свято «Караоке в зоопарку». Відкрилося свято веселою піснею «Про їжаків», яку виконав директор зоопарку Ігор Беляков. Також гостей розважали аніматори в костюмах клоунів, Міні і Міккі Маусов. Діти змагалися в відгадуванні мелодій з мультфільмів і співали улюблені пісні зі сцени зоопарку. В кінці свята всі бажаючі спостерігали за показовим годуванням тигрів.

30 травня в Одеському міському саду у Ротонди відбулося свято добросусідства. Проект «Школа культури добросусідства» створена для розвитку культури спільного проживання і розвитку мікророспільства шляхом встановлення атмосфери добросусідства у дворах багатоквартирних будинків (ОСББ; будинки ЖКС; об'єднання ОСББ, об'єднання вулиць, кварталів тощо).

В Одеському зоопарку відбулося екологічне свято «День рослин». Ведучим заходу був директор зоологічного парку Ігор Беляков. В ході свята, присвяченого Міжнародному дню рослин, ведучі разом з дітьми висаджували ідеальні для початківців квітників хлорофітуми. Вони дуже невибагливі і невимогливі у догляді. Також гостей свята розважали веселі аніматори, які підготували для дітей різноманітні конкурси. На завершення свята всі учасники вирушили на показове годування ведмеда. Екологічне свято «День рослин» проходило в рамках Всеукраїнського благодійного проекту «Тижня добрих справ», організований з ініціативи та за підтримки Міжнародної студентської організації «Гілея».

В Одеському зоопарку підготували яскраві великодні фотозони для відвідувачів. Головними героями експозицій і фотозон стали символи великодніх святкувань – великодні кролики. Всі бажаючі відвідувачі зоопарку змогли зробити яскраві святкові фотографії на пам'ять.

Міське управління житлово-комунального господарства має намір до літа провести поточний ремонт фонтану в м. Ізмаїл, розташованого в сквері біля будівлі Палацу культури ім. Т.Г. Шевченко. На даний вид робіт з місцевої казни виділять до 190 тис. грн. Роботи планують завершити до 1 липня цього року. Підприємцю

належить виконати загальнобудівельні роботи, почистити два металевих містка і альтанку, забарвити ці конструкції, оновити штукатурку в фонтані, пофарбувати сходи, усунути тріщини, очистити дикий камінь від моху металевими щітками. 6 травня тендерна комісія підвела підсумки аукціону. До нього надійшла тільки одна заявка від місцевого ТОВ «Альтаір-Буд» Ауріки Перекопайко з с. Броска. На даний момент рішення про визнання компанії переможцем ще не прийнято.

Недалеко від Одеси – в місті Доброслав – з'явився сквер імені геніального художника Сальвадора Далі. Тут розмістили арт-об'єкти, які відсилають до картин легендарного «арт-безумця». Так, в сквері можна присісти на лавку в формі губ. Або відпочити на лавочці з легендарними стікаючими годинниками. Тема годинників проходить окремою червоною ниткою – тут є і годинник-клубба, і лавки-стрілки.

Культурні події національних меншин

Понад півсотні дітей Болградського району, які знаходяться в складних життєвих обставинах, під опікою і піклуванням, змогли за бюджетний рахунок побувати на виставі Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Водяного. Дітвора з Болградської і Арцизької міських, Кубейської, Василевської, Крінічненської, Теплицької та Павлівської сільських громад Болградського району змогла насолодитися чудовою музичною виставою «Крижане серце». Захід був організований службою у справах дітей Одеської обласної державної адміністрації за підтримки департаментів ОДА. Доставили дітей в Одесу за рахунок коштів громад в рамках святкування Дня захисту дітей, який відзначається в перший день літа.

У Болградському парку імені А.С. Пушкіна пройшло традиційне свято «Грай гармонь», приурочений до Всесвітнього Дня вуличного музиканта. Всіх, хто в цей день потрапив в міський парк, зустрів маршами і вальсами муніципальний духовий оркестр. Своім мистецтвом гри на різних інструментах, головними з яких в цей день були гармошки, баяни і акордеони, поділилися музиканти з Болграда, Ізмаїла, сіл Василівка, Виноградівка, Каракурт, Криничне, Кубей, Тютюн, Залізничне Болградського району, і Озерне Ізмаїльського району. Глядачі тепло приймали виступи музикантів, на їхніх обличчях світилися усмішки, а деякі кружляли у вальсі під звуки музики. Організатором заходу виступило КУ «Центр культури і дозвілля» відділу культури, туризму, молоді і спорту Болградського міськради. Всім виступаючим вручили подарунки.

У селі Орехівка Кубейської територіальної громади Болградського району пройшли заходи, присвячені Дню слов'янської писемності та культури. Торжество, присвячене знаковій в історії слов'янських народів події – створення слов'янського алфавіту, спільними зусиллями підготували учні та педагоги Орехівської загальноосвітньої школи імені А.П. Малинова і фахівці сільського Будинку культури. Учасники заходу дізналися багато цікавого про історію створення алфавіту, яким ми користуємося вже понад тисячу років, а також про життєвий шлях його творців – святих рівноапостольних Кирила і Мефодія. Також гостям, серед яких були жителі села, народний депутат України Антон Кіссе, заступник голови Болградської РДА Дмитро Димитров і голова Кубейської територіальної громади Петро Кисса, подарували прекрасні народні танці у виконанні школярів – учасників художньої самодіяльності. Оригінальним продовженням свята писемності та культури став минулий в рамках шкільної спартакиади перший в історії Орехівки масовий міні-

марафон. Участь в забігу взяли школярі п'ятих-одинадцятих класів на чолі з директором школи Наталією Пейчевою, а також всіх бажаючих жителів села. Всі призери були нагороджені оригінальними подарунками. Також народний депутат України Антон Кіссе передав школі грошовий приз, який буде використаний для організації Дня захисту дітей.

Літературне життя

5 травня в Зеленому театрі стартував мистецький лекторій від Альянс Франсез. Двічі на місяць слухачі зустрічатимуться на курсі з історії мистецтва професора Ельзи Квентен. Перша лекція присвячена печерному мистецтву палеоліту – одному з найзагадковіших археологічних свідчень людської діяльності. У Франції воно представлено в понад 170 містах, печерах і скельних укриттях, переважно розташованих на півдні і південному заході країни, яким понад 20000 років. Печера Ласко в Дордоні приховує багато виняткових картин, в тому числі зображення тварин. На лекції професор і гості разом досліджували зображення цього дивного місця. Ельза Квентен – професор візуального мистецтва, художник-візуаліст, випускниця Університету Верхньої Бретані Ренн II. Вона спеціалізується на графічних практиках і їх символічному вимірі.

6 травня в Одеській національній науковій бібліотеці презентували книгу «Історії, які залишаться з нами» одеського автора Вікторії Корітнянської. На презентацію прийшла широка аудиторія краєзнавців, журналістів, культурних і громадських діячів Одеси. Вихід книги був приурочений до 80-річчя початку Великої Вітчизняної війни. Меценатом видання став народний депутат Микола Скорик, який теж взяв участь в презентації.

22 травня в м. Ізмаїлі презентували унікальне видання – книгу «Сестра моя, Софія», яка присвячена історії взаємин і обопільного впливу Русі-України та Болгарії і видана на болгарській мові. Напередодні свята Кирила і Мефодія (День слов'янської писемності і болгарської культури) в Одеську область прибув творчий десант авторів і укладачів книги. Це є колективна праця українських істориків, публіцистів, журналістів. Книга отримала високу оцінку фахівців. Вона вже представлена болгарському читачеві, присутня в гуманітарних установах, магазинах Софії та інших містах Болгарії. Проект був реалізований за підтримки Благодійної організації «Фонд допомоги ініціативам газети «День», а також меценатів Віктора Куртева і Олександра Юркова.

Музеї. Пам'ятники. Охорона культурної спадщини

4 травня в Одеському музеї західного і східного мистецтва відкрилася виставка одеського художника Андрія Коваленка. Андрій Коваленко – художник-експресіоніст. Використовуючи соковиту манеру живопису, автор звертається до слов'янських мотивів, образів прадухов землі і природи, до народної української творчості. У трансформованому авторським баченням реальності задають тон, колір і своєрідність форм, що досягається оригінальним використанням графічних прийомів.

7 травня лекторій Одеського музею західного і східного мистецтва запрошував відвідати публічну презентацію нового каталогу естампів з колекції музею «Французький портрет XVII – початку XX ст. в гравюрі і літографії». Каталог є результатом багаторічної дослідницької роботи завідуючої відділом

західноєвропейського мистецтва Тетяни Балановської по вивченню колекції французького гравірованого і літографованого портрета, що зберігається в музеї. Каталог містить 87 портретних естампів 60 французьких майстрів XVII – початку XX ст., які надійшли з різних джерел, починаючи від створення музею в 1924 році. Ця книга дає змогу ознайомитися як з творами першокласних майстрів, так і з роботами менш відомих авторів. Видання містить біографічні відомості про граверів, повну інформацію про представлених гравірованих портретах і зображених на них людей. Каталог призначений не тільки для фахівців, а й для всіх, кому цікаві гравюра і історія, представлена в особах людей, багато з яких залишили помітний слід в духовній культурі свого часу.

18 травня в рамках Міжнародного дня музеїв Одеський літературний музей провів культурну акцію – «Музейний марафон». В цей день всі бажаючі змогли безкоштовно відвідати Одеський літературний музей та дві його філії – Меморіальний музей А.С. Пушкіна і Меморіальний музей К.Г. Паустовського. Співробітники музеїв провели для відвідувачів захоплюючі безкоштовні екскурсії та ознайомили з літературною спадщиною нашого міста. Крім того, одесити і гості міста змогли відвідати в цей день безкоштовну авторську екскурсію Олени Каракіна по Саду скульптур.

21 травня на дворі Музею сучасного мистецтва Одеси відбувся вечірній фотопоказ жіночої фотографії України і Великобританії. Подія пройшла в рамках проекту UA / UK Moving Image, який підтримує Європейський Союз за програмою «Будинок Європи», на Odesa Photo Days Festival 2021. У цьому році фестиваль Odesa Photo Days вперше провів всеукраїнський відкритий конкурс Female Ukrainian Photographers. На нього надійшло 217 заявок з 30 українських міст і містечок, а також з восьми інших країн, де живуть авторки з України. Ментальне здоров'я, тілесність, проживання досвіду карантину і пандемії, індивідуальної і колективної пам'яті, взаємини з батьками – ці та інші теми досліджують фіналістки Female Ukrainian Photographers. Всього у фінал потрапила 31 серія. Ці серії будуть показані на Odesa Photo Days Festival 2021, а також на Bristol Photo Festival. Bristol Photo Festival – це новий фестиваль у форматі біенале з цілорічної програмою подій, партнерств і виставок як місцевих, так і міжнародних художників. Перша програма виставок почнеться в травні, об'єднавши основні міські установи візуального мистецтва разом з незалежними і нетрадиційними просторами. Спеціально для Odesa Photo Days куратор Bristol Photo Festival Трейсі Маршал підготувала добірку серій чотирьох авторів. У них британські фотографи досліджують теми міського простору і різних груп городян, співіснування людини і природи.

Будинок Блещунова спільно зі студентами Одеського театрално-художнього коледжу провели виставку історичних і театральних костюмів, створених протягом декількох десятиліть. В експозиції виставки «Пригоди театального костюма в Будинку Блещунова» представлені п'ятнадцять образів, інтегрованих в постійну експозицію музею. Вони візуалізують подорож в країни Заходу і Сходу, втілюють історичні стилі XIX-XX століть, природно вписуються в середу історичного меблювання, адже оточені аксесуарами тих часів. В рамках Всеєвропейської «Ночі музеїв», тема якої в цьому році «Майбутнє музеїв: переосмислення і придбання заново», музейники розглядали питання про створення музею історичного і театального костюма в Одесі.

В історико-красознавчому музеї м. Арциза довгий час зберігаються фрагменти зброї Другої світової війни. Частина з них не була ідентифікована, частина, як виявилось, мала похибки у встановленні тотожності. На прохання допомогти відгукнулися військовослужбовці військової частини А1913 – Роман Назаров, Максим Шаталов і Сергій Павлюк. Клопітка, і старанна робота увінчалася успіхом. Тепер всі ключики розгадані. Ще один крок в удосконаленні роботи музею зроблений. Також в Арцизі проводиться акція «Подаруй музею експонат» в ході якої кожен охочий може принести в музей старовинну річ, яка має історичну або культурну цінність. Зокрема, дуже затребувані старовинні національні костюми предків або атрибути до них.

В Одеському художньому музеї завершилася реставрація великого полотна художника Людвіга Веселовського «Христос і грішниця». Реставратори планували завершити роботи за 1 рік, але відновлення тривало три роки.

До 196-річчя від дня заснування, в Одеському археологічному музеї випустили каталог унікальних скіфських монет «Електрові монети Кизика». Книга, присвячена колекції рідкісних скіфських монет, представлених в експозиції. У ній вчені збрали і систематизували всю інформацію про скарб рідкісних скіфських монет, які знайшли півстоліття тому в Ренійському районі. Зараз саме ця знахідка становить основу тематичної колекції. У новій книзі детально представлені історичні карти, і фото самих монет, які були викарбовані з **мінералу електриту** в стародавньому малоазійському місті Кизик 5 століття до нашої ери. На думку співробітників музею, це повинно бути цікаво не тільки колекціонерам, але і звичайним допитливим людям.

Одеське Сотніковське (Куяльницьке) кладовище внесли до держреєстру нерухомих пам'яток. Таким чином, воно отримало статус пам'ятки історії місцевого значення. Тепер кладовищу потрібно визначити балансоутримувача, швидше за все це буде одне з міських комунальних підприємств. Старовинне кладовище Сотніковської Січі знаходиться на схилах Шкодової гори. Це кладовище старше Одеси – найстаріший хрест на ньому датований 1791 роком. Саме тут поховані козаки, які штурмували Хаджибей під командуванням Йосипа де Рибаса і Антона Головатого. Пізніше тут ховали козаків, які займалися видобутком каменю для будівництва Одеси. Незважаючи на історичне значення кладовища, воно перебуває в дуже занедбаному стані, а територія регулярно заростає травою. Час від часу привести його в порядок навідуються одеські козаки і просто небайдужі городяни.

У будинку-пам'ятці архітектури на вул. Дерibasівській відреставрували старовинні двері. Двері відновили в рамках проекту «Тисяча дверей Одеси», вдихнули друге життя в старовинні двері, розташовані в будинку-пам'ятці архітектури, побудованого за проектом архітектора Ландесмана і інженера Славкіна в 1912 році. Двостулкові двері вертикально витягнутих пропорцій без фрауг завжди вважалися «родзинками» цього будинку. В її стулках є по дві фільонки. Верхня – плоска, з овальними світловими прорізами, нижня має **каннелірування** (нанесення малюнка на поверхню за допомогою ножа або спеціальних пристосувань з метою отримання фігурної нарізки). В ході реставрації двері зробили оливковою відповідно до кольору першого шару фарби і прикрасили її вітражами.

У найближчі роки в нашому місті з'являться музеї судноплавства та історії Одеси. Обидві установи повинні бути побудовані до кінця 2022 року. Музей історії Одеси з'явиться в парку «Преображенський». Експозиція розповість про засновників

міста і відомих одеситів. Будівництво вже ведеться. Кошторис проекту – 25 млн. грн. Музей судноплавства розташується в парку ім. Т. Шевченка. Його завдання – створення привабливого культурного об'єкта і ідеального місця для збереження морських артефактів і традицій міста. Цей музей обійдеться місту в 15 млн. грн.

Національні культури

В м. Кілія відбулося свято національних культур. В Центральному парку виступили представники чотирьох національностей, демонструючи тим самим, наскільки колоритний наш край. Захід був приурочений до Дня слов'янської писемності і Дню вишиванки. Перший особливо шанують болгари, які представляють одну з найбільших національностей Кілійщини. Пісні в цей день звучали українською, молдовською, російською та болгарською мовами. Так, виступили болгарський колектив «К'смет», а також солісти Анатолій Федоров і Марія Балабан з Новоселівки, народний вокальний ансамбль «Сільські мадонни», а також солістки Тетяна Колесніченко і Тетяна Дьяконова з села Шевченкове, народний ансамбль «Ватра», а також колоритний соліст Микола Лупан з Фурманівки, народний ансамбль української пісні Кілії, директор болгарської недільної школи «Б'лгарче» Марина Кичук, колектив «Васіляночка» села Василівка. Національними танцями різних культур порадував неповторний «Галісман» – зразковий танцювальний колектив Кілійської школи мистецтв. Атмосферу свята додавали тематичні фотозони і фрагменти виставки «Рук і души творіння». Також організатори – відділ культури і туризму Кілійської громади – накрили багатонаціональний стіл, де були присутні звичні кілійцям страви, що належать кулінарам різних народностей.

Образотворче мистецтво

14 травня у Всесвітньому клубі одеситів відкрили виставку робіт Олега Волошинова. Виставка картин Олега Волошинова (1936-2020) з приватних зібрань – данина пам'яті легендарному одеському художнику. Він був близький до одеських нонконформістів, пробував себе в метафоричному реалізмі, прийшов до мінімалізму. Камерна виставка із зібрань Семена Верніка, Євгенія Голубовського, Євгенія Деменка, Стаса Жалобнюка, Фелікса Кохріхта дає можливість побачити роботи Олега Волошинова різних періодів творчості.

14 травня в Галереї Літнього театру Одеського Міського саду відкрили виставку живопису «Магніти». Під магнітами організатори розуміють об'єкти національної і культурної спадщини Одеського регіону в роботах одеських художників. Напередодні туристичного сезону, виникла ідея провести виставку живопису, яка об'єднала б в одному проєкті найбільш яскраві «місця тяжіння», «магніти» і підкреслила масштаб і значущість пам'яток регіону. На виставці представлені роботи 24-х авторів, які закарбували найбільш знакові місця Одеси і Одеської області. Кожен з учасників пропонує свій, унікальний погляд на міфологію південного міста і області навколо нього, їх неповторну поетику і феноменальність.

23 травня на колишній Дачі Анатра, а нині в Замку Монстрів, відбулося відкриття виставки в рамках міжнародного фестивалю сучасної фотографії Odesa Photo Days 2021. Тут можна було побачити «Зсув тектонічних плит» куратора Катерини Радченко. Site-specific проєкт «Зрушення тектонічних плит» – виставка-

дослідження соціально-політичних трансформацій в країнах колишнього соцтабору, які сталися або актуалізувалися в 2020 році. Державний апарат і суспільство виявилися на різних рівнях, ніби то на тектонічних плитах, які рухаються з різними швидкостями. О 19:00 відбувся виступ групи Postcard.

23 травня на новій набережній «Буфет на Малому Фонтані» пройшов перший пленер юних художників. На набережній зібралося понад 30 учнів старших класів Дитячої художньої школи № 1 імені К.К. Костанді. Юні художники малювали відновлену автентичну набережну «Буфет на Малому Фонтані» з декількох ракурсів. Організатори конкурсу не обмежували художників в стилі, матеріалі і ракурсі картин. За підсумками конкурсу компетентне журі повинно було вибрати трьох переможців та нагородити їх грошовими призами. Але в зв'язку з великою кількістю хороших робіт, організатори вирішили нагородити ще 10 художників гонорарами. У ролі журі виступили: член Національної спілки художників України Ігор Терехов, заслужений викладач художньо-графічної школи Валентина Григор'єва і представники «Буфету на Малому Фонтані».

В Ізмаїльському історико-краєзнавчому музеї Придунав'я відкрили виставку «Кукринікси – пам'ять поколінь». Виставка була оформлена і відкрита напередодні 76-ї річниці Дня пам'яті і примирення і Дня Перемоги. У залі бойової слави до постійно-діючої експозиції приєднали виставку плакатів-карикатур, які на фронтах Другої світової війни відігравали важливу роль в патріотичному вихованні боронившихся за Батьківщину. На виставці представлені творчі роботи групи радянських художників-карикатуристів – які в роки Другої Світової війни вели активну агітацію проти німецьких загарбників. «Кукринікси» – цю складну аббревіатуру створили друзі-художники. Слово складається з перших складів прізвищ Купріянов і Крилов і трьох перших букв імені і першої літери прізвища Миколи Соколова. Під час війни у співпраці з іншими художниками і літераторами Кукринікси брали участь у створенні плакатів «Вікна ТАСС». Вже на третій день війни на вулицях міст з'явився перший військовий плакат Кукриніксів «Нещадно розгромимо і знищимо ворога!». На спеціальному двосторонньому стелажі розмістили самі плакати, фотографії художників – окремо і разом за роботою. Інсталяція з букетом бузку, польовою сумкою, фарбами, похідним альбомом і друкарською машинкою символізувала працю митців на фронтах війни.

Відома одеська художниця створила онлайн-галерею навпаки. У звичайній галереї люди вибирають картини з тих, що є. А в новій онлайн-галереї Світлани Михалевич «Рожевий квадрат» все зовсім по-іншому. Тут гість сам заявляє тему, настрої і навіть матеріал роботи, а художники пропонують йому картини, максимально відповідаючи опису. Створено групу в Фейсбуці, в якій не художник постит картину, а будь-яка людина може описати свою мрію, що шукає, що його б надихнуло і в коментарях художники будуть пропонувати свої роботи за цими описами, відчуттів. Онлайн-галерея навпаки діє трохи більше тижня, а тут вже встигли купити кілька картин. Свої роботи представляють не тільки художники, що працюють з різними матеріалами, а й скульптори, керамісти і навіть поетеса.

До Дня пам'яті і примирення (8 травня) і Дню перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (9 травня) Комунальне підприємство «Одесміськелектротранс» представили нову фотовиставку в трамвай-галереї. Трамвай-галерея курсував за маршрутом № 10 з 7 травня. На виставці були представлені 60 знімків часів Другої світової війни. На фотографіях зображені епізоди, присвячені звільненню Одеси від

нацистських окупантів. В експозиції можна було побачити і знімки боїв на підступах до міста, і кадри вже звільненої Одеси. Вперше трамвай-галерея вийшов на маршрут в 2018 році, напередодні 10 квітня – Дня визволення Одеси від нацистських окупантів. За ці роки в галерейному трамваї відбулися тематичні фотовиставки до Дня Незалежності та Дня вишиванки, а також «Одеса з висоти пташиного польоту». Автор ідеї – Олександр Вельможко.

На території Дачі Маразлі організували незвичайну виставку фотографій під відкритим небом. На фото зображені різні пам'ятники архітектури нашого міста. На імprovізованій виставці представили близько 250 фоторобіт одеських фотографів, в тому числі від проєкту «АртОдесса», який займається створенням віртуального фото-каталогу одеської архітектури. Знімки розвішені на мотузках. На них зображені здебільшого старовинні будівлі. Захід проводиться в рамках акцій, спрямованих на захист Дачі Маразлі, а також інших пам'ятників архітектури від забудовників. Основна ідея в тому, щоб зберегти об'єкти культурної спадщини Одеси.

Півсотні народних ляльок презентували на виставці у Болгарському культурному центрі Одеси. На експозиції представили автентичні екземпляри, які організатори проєкту збирали по населених пунктах Одещини. А також сучасні ляльки, зроблені українськими майстрами. Організатори проєкту збирали ляльок протягом трьох років по всій Одещині. Загалом вдалося знайти приблизно 50 автентичних екземплярів. Ляльки відрізняються, перш за все, за регіонами. Найбільш «ляльковим» є Болградський район. Саме там вдалося відшукати традиційний тип ляльок. На столах організатори розмістили екземпляри сучасних ляльок, які зробили українські майстри за автентичними зразками. Їх привезли з Харківщини, Київщини, Дніпропетровщини та інших регіонів України. Виставка триватиме до 20 травня.

У галереї будинку-музею художника Євгена Буковецького відкрилася виставка фотографій 19-го століття з приватних колекцій Олександра Якимчука, Серафима Чаркіна та Тараса Максимюка. На фотовиставці під назвою «Крізь час» представлено понад 100 пейзажних і портретних фотографій переважно 1890 років. Всі вони виконані за технологією альбумінового друку – першої технології, що дозволила виготовляти фотографії тиражами, а не в єдиному екземплярі. І як видно з фотографій на виставці – зображення прекрасно збереглися, а деякі кадри просто вражають своєю деталізацією і чіткістю. Представлені архітектурні фото з Італії, Франції, Японії, України, Німеччини, Швейцарії, Австрії. А також портрети того часу роботи фотографів Лондона, Парижа, Одеси та інших міст світу.

Театрально-концертне життя

5 травня в поліцію надійшло повідомлення про те, що при вході в будівлю Одеського національного академічного театру опери та балету закладено вибухівку. На місце направили слідчо-оперативну групу, фахівців-вибухотехніків і кінологів. Перевірка вибухових пристроїв або речовин не виявила.

15 травня на сцені Одеського національного академічного театру опери та балету Національний Реєстр Рекордів України здійснив офіційну реєстрацію національного рекорду України соліста театру Андрія Писарева в номінації «Найбільша кількість перемог артиста балету в міжнародних конкурсах», категорія «Мистецтво». Рекорд Андрія Писарева внесений до Національного Реєстру Рекордів

як досягнення України, що є важливим критерієм розвитку театрального мистецтва нашої країни.

16 травня в Одеському національному академічному театрі опери та балету відбувся благодійний концерт «Від серця до серця». Для всіх медиків вхід безкоштовний, для всіх інших глядачів квитки продавалися в касі. Таким чином в театрі хотіли віддячити тим, хто щодня бореться з пандемією коронавірусу. У програмі концерту з одним антрактом були зібрані сцени з хітів опери і балету – «Carmina Burana», «Севільський цирульник», «Ромео і Джульєтта», «Лускунчик», «Маскарад» та інші.

21 травня відбулася важлива подія в Одесі – народний артист України Хобарт Ерл і Національний одеський філармонічний оркестр святкували ювілей, «30 років разом!» У квітні 1991 року маєстро познайомився з Одеським оркестром, і так почалося плідне співробітництво, яке призвело до безпрецедентного розвитку колективу. Оркестр під керівництвом Хобарта двічі підвищив свій статус, ставши спочатку державним (1993), а потім Національним (2002). Маєстро з одеським оркестром виступали в кращих концертних залах 15 країн світу. Завдяки старанній роботі Хобарта Ерла оркестр записав свої перші диски на студії «ASV» і «Naxos», а 2014 році відбувся перший Міжнародний музичний фестиваль Black Sea Music Fest під керівництвом художнього керівника Хобарта Ерла. У святковому концерті, який пройшов під назвою «Вечір в опері», прозвучала музика відомих композиторів – Верді, Белліні, Пуччіні, Россіні та Вагнера. Солостка – відома у всьому світі оперна співачка, народна артистка України Людмила Монастирська. Людмила виступає на найпрестижніших оперних сценах світу: «Ла Скала» в Мілані, Королівському театрі Ковент-Гарден у Лондоні, «Метрополітен-опера» в Нью-Йорку, Vienna State Opera у Відні, Paris Opera (Париж), Deutsche Oper Berlin, Salzburg Festival та інших. Диригент – народний артист України Хобарт Ерл.

22 травня в Одеському театрі на Чайній влаштували дитячу прем'єру. Тут показали виставу «Синя країна». Це одноактна п'єса-фантазія за оригінальним сценарієм, де дружба перемагає все. Особливість вистави – в нього були включені елементи жестової мови. Це соціальний проект соціалізації дітей з порушеннями слуху і створення особливого театру в Одесі. За сюжетом, десь в паралельному світі існує Країна, яку Королева перетворила в Синю – зачарувала жителів, зануривши їх у вічний сон і знищила майже все, що не синього кольору. Над виставою працювали актори «Театру на Чайної», волонтери і діти навчально-реабілітаційного центру «Чути серцем».

28 і 30 травня в Зеленому театрі пройшли два концерти Національного Одеського філармонічного оркестру і народного артиста України під керівництвом неперевершеного Хобарта Ерла. Нова програма в одному концерті об'єднує музику різних континентів, різних стилів і різних часів. Найвідоміші твори американських та європейських композиторів прозвучали в одному концерті.

В Одеському академічному театрі музичної комедії ім. М. Водяного відбулася прем'єра мюзиклу Володимира Баскіна і Костянтина Рубинського «По Дерибасівській», написаного за ранніми творами Михайла Жванецького. Вперше герої творів Михайла Жванецького зробили крок на музичну театральну сцену. Весела, яскрава, музична, по-справжньому одеська вистава залишає в душах глядачів теплий і світлий слід. Кожен жарт, зіграний артистами, кожна цитата, дійсно, давно

стала перлом одеської мудрості. Автори п'єси з'єднали героїв ранніх оповідань Жванецького в єдину сюжетну лінію. 20 музичних номерів про Одесу відтворюють атмосферу улюбленого міста і дух його жителів. Окремо хочеться відзначити оригінальну хореографію (хореограф-постановник – Ольга Навроцька). Все і всі в цій виставі – в танці, в русі, як і самі одесити. Динамічність дії тримає увагу глядача в тонусі практично до фіналу. У перший день прем'єри, на сцену вийшли справжні зірки і прекрасні актори театру. Народний артист України Володимир Фролов (виконавець ролі Грега), заслужені артисти Тамара Тищенко (тітка Сара), Ірина Ковальська (Саша), Ауріка Ахметова (Діана), Сергій Мілько (Сигізмунд) та ін. Майже вся труппа театру зайнята у виставі. Чудово працювали артисти хору і балету. Ця вистава – найкраща пам'ять про Великого одесита.

В Одеському національному академічному театрі опери та балету визначили переможця конкурсу на посаду режисера-постановника театру. Переможцем конкурсу на заміщення вакантної посади режисера-постановника стала Оксана Юджель (Тараненко). Минулий період співпраці Юджель і Одеської опери виявився успішним. На посаді головного режисера з 2013 по 2017 роки вона здійснила багато цікавих постановок, а саме: «Служниця-пані», «Смарагдове місто», «Carmina Burana», «Любовний напій», «Дідона і Еней», «Сільська честь», «Паяци» та інші. 7 травня в Одеській опері відбулася перша після карантину вистава «Євгеній Онегін», яка теж є режисерською роботою Юджель і на цей раз присвячується дню народження Петра Ілліча Чайковського.

В Одеському театрі ляльок відбулася прем'єра вистави для дорослих. Сюрреалістична, місцями пробирає до мурашок і вельми не проста історія – Dawn-Way за п'єсою російського драматурга Олега Богатирьова. У виставі є біси, ангел, дорога і звичайні люди. Саме ці люди і є ляльки. Вони живуть своє життя і не знають, що беруть участь в грі, де ставка – все людство. Елістіні Михайловій – художнику-постановнику вдалося створити містичну атмосферу. Дим, невірне світло, двері в туманний «низ», сходи в світле «наверх», чорні, ковзаючі силуети, знущальний дразливий сміх. Біси куражата і знущаються над задумливим і мовчазним ангелом, підсовуючи йому вабливе червоне яблуко. Окремо варто відзначити, що з кожною лялькою працює відразу кілька акторів. Біси немов управляють цими «майже людьми». І все це в клубах диму, під відлуння знущальних голосів і в супроводі пісень, які підкреслюють всю марність буття і безглуздість існування.

В Одеському ТЮГу пройшла казкова прем'єра «Клубок казок» з трешетками і барабаном. П'єсу створила сучасна драматург Марта Гурін. Зібралися якось раз Мишка, Жабка, Лисичка, Вовчик, Кабанчик, Ведмідь і Заєць новосілля святкувати. А тут до них ще і Коза-Дереза та Пан Коцький завітали. І все це під тріск, стукіт, свист, горловий спів і навіть гру на скрипці. Вистава вийшла гучною, веселою і дуже доброю. На неї можна йти з найменшими глядачами.

«Шовковий шлях» – так називається надзвичайний концерт, який відкрив низку святкових вистав на честь 90-річчя Одеської філармонії. Концерт – колаборація в стилі world music від трьох легендарних одеських колективів: одеський камерний оркестр, група «Зіра» і дитячий хор школи імені Столярського під керуванням Тетяни Яковчук. У ньому звучали надзвичайні рідкісні інструменти Дмитра Земського (арабська уд, індійський сітар, китайський Хулуси) в поєднанні з оркестром, під керуванням Володимира Дикого. Був запрошений і спеціальний гість – знаменитий джазовий музикант, композитор і аранжувальник Олексій Петухов.

Школи мистецтв. Музичні школи. Училища

В Арцизькій дитячій музичній школі відбувся літературно-музичний концерт, підготовлений викладачами та учнями, присвячений 100-річчю надзвичайно талановитого композитора Арно Бабаджаняна. На пам'ятному музичному вечорі «Спогад про Арно Бабаджаняна» особливу увагу приділили яскравим моментам автобіографії композитора: про те, як юний композитор потрапив до складу кращих, обдарованих музикантів Єреванської консерваторії, про його доленосу зустріч з Муслімом Магомаєвим і початок його кар'єри. Завдяки виконанню талановитих учнів Арцизької музичної школи, з'явилася унікальна можливість почути глядачам найзнаменитіші твори Арно Бабаджаняна, такі як: «Краще місто землі», «Королева краси», «Загадай бажання», «Твої сліди», «Поверни мені музику» та інші. У програмі концерту прозвучали популярні вокальні та інструментальні твори композитора.

Туризм

11 травня в Києві стартувала Міжнародна туристична виставка UTT «Україна – подорожі та туризм». У цій щорічній виставці вже кілька років поспіль бере участь і Одеса. Виставку відвідують фахівці туристичної сфери, серед яких представники туристичних організацій, готелів, санаторіїв, курортів, авіаліній і аеропортів, дипломати, агенти суміжних індустрій. Провідні туристичні компанії представляють відвідувачам виставки найактуальніших напрямків для подорожей цього літа.

18-23 травня в Одесі проходив винний тиждень «Odessa Wine Week». Участь в заходах брали: провідні фахівці винної галузі, вчені, виробники супутніх товарів і технологій, маркетологи, представники туристичної галузі, винні експерти і журналісти. В рамках запланованих заходів 21 травня відбулася конференція, присвячена розвитку еногастрономічного туризму, популяризації та просуванню брендів «українська кухня», «українське вино» і інтеграції України в світове винне співтовариство. У конференції також взяли участь представники різних рівнів влади. Протягом дня на зв'язку з Одесою були експерти з США, Бразилії, Італії, Франції та інших країн. Крім того, розроблений веб-ресурс ukraine.ua, який презентує нашу країну іноземному туристові. Тут, крім іншого, розміщена і онлайн-карта українських виноробів. Еногастрономічний туризм в Україні досить новий напрямок туристичної галузі. Еногастрономічний (Ено – богиня вина в давньогрецькій міфології) туризм – це нова філософія подорожей з метою пошуку незвіданих смаків і автентичних кулінарних традицій. Включає в себе ознайомлення з оригінальними технологіями приготування страв і напоїв, а також традицій їх споживання.

27 травня депутати Ренійської міськради на десятій сесії розглянули питання про участь в проєкті міжнародної технічної допомоги «Розвиток та просування зеленого туризму в придунайському секторі басейну Чорного моря». Учасниками виступили три сторони з країн-сусідок – район Кагул, Республіка Молдова, місто Рені, Україна, повіт Галац, Румунія. Як впливає з проєкту рішення, мета участі – розвиток і просування туризму і культури в Ренійській міській територіальній громаді. Ренійська міськрада виступила в проєкті в якості українського партнера.

Фестивалі. Конкурси. Свята

З 7 по 13 травня в Одесі проходив Міжнародний конкурс скрипалів, присвячений 150-річному ювілею видатного педагога Петра Столярського. Організатори – відомі одеські скрипалі Андрій Мурза і Олексій Семененко, випускники Одеської спеціалізованої школи-інтернату ім. П.С. Столярського. Конкурс проходив за підтримки одеської мерії. Заявки на участь в конкурсі подали 65 скрипалів з 24 країн світу, серед них: Україна, США, Японія, Корея, Франція, Німеччина, Голландія та ін. 13 травня в Одеській обласній філармонії відбулося нагородження переможців та заключний гала-концерт лауреатів конкурсу, який пройшов у супроводі Національного одеського філармонічного оркестру під керуванням Хобарта Ерла.

15 травня, в гостинному молдавському селі Новоселівка Саратської громади Білгород-Дністровського району відбувся XII регіональний фестиваль майстрів традиційного домашнього виноробства. Організатори запрошували відвідати захід всіх любителів домашнього вина, молдавської кухні і Бессарабського колориту. Гості фестивалю змогли продегустувати вина домашнього приготування, скуштувати національні страви самобутніх кулінарів, відвідати місцевий музей, придбати сільськогосподарську продукцію. Цей масштабний барвистий захід проходить в с. Новоселівка щорічно і вже став доброю традицією.

19-22 травня в Одесі проходив XIV Всеукраїнський фестиваль-конкурс дитячої та юнацької творчості «Фонтанська весна-2021», присвячений українським композиторам. Фестиваль приурочений до 30-ї річниці незалежності України. Щорічний Всеукраїнський конкурс-фестиваль «Фонтанська весна» заснований Департаментом культури і туризму Одеської міської ради з ініціативи Комунального закладу «Художня школа № 8 м. Одеси». Дана школа є учасником пілотного проекту щодо реалізації Концепції інклюзивної освіти «Мистецька освіта без обмежень», яку впроваджує Міністерство культури і інформаційної політики України. Метою фестивалю є: залучення учнів до популяризації кращих зразків світової та української музики, розширення культурних зв'язків, зміцнення творчих контактів між колективами та їх керівниками, підтримка і презентація творчих досягнень колективного музикування, рівноправність і створення безбар'єрного середовища для всіх учасників фестивалю, в тому числі для дітей з особливими потребами. У конкурсі брали участь учні, дитячі і юнацькі колективи художніх шкіл, дитячих музичних шкіл, шкіл педагогічної практики при установах культури і мистецтв України, Одеси, Одеської області та ін., а також діти з особливими потребами. Всі колективи були нагороджені дипломами.

29 травня в с. Маринівка Одеського району відкрився фестиваль молоді і сім'ї «Покровське поле», організований Одеською митрополією спільно з благодійним фондом «Покров і милосердя». На Фестиваль прибули почесні гості – архієреї УПЦ: Митрополит Новокаховський і Генічеський Філарет, Митрополит Северодонецький і Старобільський Никодим, архієпископ Обухівський Іона, архієпископ Южненський Діодор; представники влади: голова Одеської райадміністрації Крук Ю. Ю., народний депутат України Скорик Н. Л., глава Усаївська ОТГ Маковейчук Ю. І., меценат Фестивалю Едельман А. В. В підготовці даного заходу було задіяно більше ста священнослужителів Одеської Митрополії, волонтери, студенти, молодь. Безпеку заходу забезпечили співробітники Національної

поліції, підрозділи ГСЧС, весь час чергування несли бригади екстреної допомоги. До уваги гостей було запропоновано концерт творчих колективів і виконавців, були створені можливості для повноцінного відпочинку – туристичний маршрут, спортивні змагання, бесіди біля вогнища, дитячі атракціони, аніматори. Всім гостям був запропонована вечеря, бажаючі змогли скористатися послугами Фудзон, де можна було придбати різну продукцію. На нічліг залишилися більш чотириста чоловік, які розмістилися в 200 наметах.

ХРОНІКА культурного життя Одещини [Текст] : інформ. огляд за матеріалами преси, Інтернету та неопублік. док. / Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; від. інформації з питань культури, мистецтва та зв'язків з громадськістю ; [підгот. І. А. Терзі-Руссу ; комп'ют. набір І. А. Терзі-Руссу ; ред. О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. Л. Попова]. – Одеса, 2021. –

Вип. 5 (травень 2021). – 16 с. ; 15x21. – 10 прим. : б.ц.

Ксерокс ОУНБ. Зам. № 27 від 18.05.2021 р. Тираж 10 прим.